

Фест!v@л · без прЈевѡда}

23.

ЈУГОСЛОВЕНСКИ
ПОЗОРИШНИ
ФЕСТИВАЛ | УЖИЦЕ | 5-12. НОВЕМБРА 2018.
www.uzickopozoriste.rs
www.jpj.uzickopozoriste.rs

БРОЈ 2 | ГОДИНА XXIII | 6. НОВЕМБАР 2018.

ОТВОРЕН 23. ЈУГОСЛОВЕНСКИ ПОЗОРИШНИ ФЕСТИВАЛ-БЕЗ ПРЕВОДА

Светковина театарске смелости

- Овај фестивал ће ускоро прославити четврти века. Тиме ће порећи сваку скејсу и ужели малограђански страх од ремећења млаког мира и јалове послушности, као што све то својим делом, мајсторски пориче велики песник, драмски писац и прозаиста Љубомир Симовић, иначе стамени потпорни стуб овог фестивала. Нека се зато фестивалска завеса вечерас с поносом подигне у његову част, поручила је Вида Огњеновић

У Народном позоришту синоћ је почео 23. Југословенски позоришни фестивал – Без превода. Пред препуном салом, фестивал је отворила позната књижевница и редитељка Вида Огњеновић. Беседу преносимо у целини:

- Господине Градоначелнице, Господине Директоре Фестивала, Поштована публико, драге колеге и пријатељи, поздрављам вас. Честитам вам ову дивну свечаност. Почине двадесет трећи позоришни Фестивал без превода, светковина театарске смелости, слободног замаха игре и врхунских домета. Овде се управо ствара осмодневна Ужичка позоришна република. Јесте ли приметили како је град задобио неки мистични сјај, то је од светлости позорнице. И од вечерас ће ова сала бити епицентар вулканских аплауза, а иза ове завесе већ све трепти од глумачке треме и жестоког залета да се што брже обори рампа између сцене и гледалишта. Да, ово је фестивал без превода, јер је позоришни чин сам по себи превод, у којем се животне чињенице преводе на језик уметности, којег посвећен гледалац прихвата као саучесник у творби театарске целине. И у том кругу садејства пулсира живот представе. Скептици кажу да позориште не мења свет. Мењати свет је револуционар-

Представља Народној позоришћу Ужице, „Како засмејати господара“ по тексту Вида Огњеновић, а у режији Кокана Младеновића, 1998. године на Југословенском позоришном фестивалу напуштају је Ардалионом за најбољу представу. Вида Огњеновић је 2001. на фестивалу била у двојрукој улози, као аутор текста и као редитељ представе „Јеторов љуби“ у извођењу Града Ужице Будва. Ова представља напуштају је Ардалионом за најбољу сценаријацију – Герослав Зарић, а Јелена Ђокић је добила Ардалион за најбоље младог глумца.

на фраза. Можда театар не мења свет као што га мењају излазак и залазак сунца, али мења човеков светоназор који те промене препознаје и тумачи. Проверите то након гледања ових осам добрих представа. Свет ће у домену на-

шег схватања у многоме остати исти, али ћемо ми на неке ствари гледати знатно другачије.

Право позориште је пре свега перманентна борба против равнодушности која је његов смртни непријатељ. У овом граду је та бор-

ба започета пре више од века и по, представом у Каљевића кући, а по речима тадашњег извештача: „беше цвет нашег грађанства с највећом љубављу на овом представљенију“. На том завереничком дослуку између публике и сцене, створен је овај фестивал, усијаном храброшћу оснивача и селектора и они га већ двадесет три године проводе без узмака кроз многе невоље, сумње и препреке. Бране га и хране смелим идејама, својом непоколебљивошћу и нама драгоценим, позоришним лудилом. Ти срчани и истрајни позоришници за своју безобалну посвећеност и творачку енергију заслужују озбиљну подршку и хвалу. Овај фестивал ће ускоро прославити четврт века. Тиме ће порећи сваку скејсу и ужели малограђански страх од ремећења млаког мира и јалове послушности, као што све то својим делом, мајсторски пориче велики песник, драмски писац и прозаиста Љубомир Симовић, иначе стамени потпорни стуб овог фестивала. Нека се зато фестивалска завеса вечерас с поносом подигне у његову част.“

Р.П.

РАЗГОВОРИ О ПРЕДСТАВИ И ПРЕС КОНФЕРЕНЦИЈА

ЗВЕЗДАРА ТЕАТАР БЕОГРАД

Све на свету је рачун

Горчин Стојановић, редитељ:

Када грађанска класа озбиљно ствара нешто што бисмо звали грађанским друштвом, све што се дешава озбиљно се рефлектује на грађанску породицу, а онда и у нечему што је амалгам одоцнелог феудалног модела наслеђивања свега, а пре свега имовине. Тако слободно мешање са другим класама доведе до тога да се неко заљуби у погрешну особу. Отуд то што је мелодрамско у ујем, а онда и ширем грађанском оквиру. Ја сам имао жељу или потребу да сва три значајна српска комада која се баве 1948. годином, а то су Стеријини „Родољупци“, „Маска“ Црњанског и „Корешподенција“ радим. Пре свега, позориште је жива уметност, а ми смо имали прилику да радимо нешто што је нама задовољство, а намамо се и публици.

Бранко Видаковић, као Шамсика Тот и остали: Горчин је све веома луково ставио у простор који је нешто између циркуса и бордела, а ми смо покушали да играм мало интензивирамо проблем. У односу на „Корешподенцију“ која је чувена, прослављена осамдесетих година, ова је дупло бржа. Тај простор, ликови које играм, помогли су нам да то више претворимо у живот. То је писмена корешподенција и публици није увек лако да је прати, поготово због језика који је мало архаичан, није данашњи. Испоставило се да је то одлична забава и за нас добар домаћи задатак.

Бранислав Лечић, као Симеон Његован – Лупус: Бордел и циркус имају своје значење. Јелена каже да привлачи господу, традиционалну, грађанску. То у себи крије атракцију, шампањац, опуштање, радост, авантуру, скривене мисли, слободу... све оно што не може да се осети у уређеном систему, ма колико био савршен. То је потреба човека за контактом са сопственом природом. То и јесте прича о младом Симеону, који је школован да води фирму од самог почетка, а заробљеног ума

не схвата ни предности ни мане тога. Једино што му душа говори је чежња да осети слободу. Он у њу одлута, а деда је свестан свега тога, он то зна. Да не зна, не би нашао начин да унука стигне. То је дивна Пекићева прича. Управо разумевање потребе за слободом га доводи у ред и врати у грађанско друштво. Дедо је свестан да постоје и радикалнија средства, али он чува породицу. Државу и породицу – то је међусобно повезано. Овај комад нас подсећа на то шта је заиста важно у животу.

Славко Штимац, као Симеон Његован - Хаџија: Хаџија је рођен у погрешној породици. Он је један од оних људи који су постали побожни кроз књиге. Он је интелектуалац. То што је у питању период од пре 150 година нема никакве везе, исто би тако данас било. Мени је овде највећи задатак како попунити простор кад Аница нема текст, како бити на сцени. Аница је јако жива и инспиративна, стално је поред мене, уз њу све то лакше иде.

Аница Добра, као Милица Његован: Осим што смо се бавили црвеном бојом, бавили смо се и односима, без којих не би било живота у овом комаду. Ту смо нашли решења за нашу данашњу „Корешподенцију“. Нашли смо разлог зашто она треба да се ради после тридесет година, зашто би требало да буде другачија. Поставили смо питање : шта је са поро-

дицом данас, шта је било са породицом пре тридесет година, да је вертикала она или Лупус. Ако је Лупус вертикала, онда је Милица, његов паралелни свет, такође вертикала. То је женска фигура која је јака, промишљена, која такође покреће ствари. Ми и данас живимо у времену када се бавимо питањима женских права и причамо о томе зашто су битне жене. Фокус је на женама и можда зато Милица себи даје за право да не буде, као пре тридесет година, само мудрица, већ и каћиперка, која има дрскост, безобразлук. Даје себи право да реагује. Вероватно она није случајно у тој породици, већ је Лупус изабрао за оваквог сина. Да немамо сукоб, то не би функционисало.

Јоаким Тасић, као Симеон Његован – млади газда: Симеон ће постати као Лупус, чак и гори, јер је купио искуство. Обојица су свесни тога. Лупус зна да је то само фаза у животу, која ће проћи. Бане каже: „Све на свету је рачун“ и то и јесте било најважније Цинцарима. Да им је требала историја, они би је платили, али није им требала. То је Горчин додао, као и много других ствари, којима је заштрипо све, а нас је упућивао како да их и ми продубимо. Горчин је са нама много радио на тексту, истицао колико значи свака реч, која није само податак који служи публици да настави да прати причу. То је јако важно.

Јелена Ступљанин, као Јулишка Толнај: Све ми је очигледније колико су сви ови ликови пуни, колоритни. Заправо су архетипски, Јулишка је револуционарка, није само оно што се одмах види. Она је много тога. Такав је сваки лик. Мислим да управо зато овај текст исто кореспондира сада, као и пре двадесет година. Зато му се враћамо и зато је све исто. Свака сцена је за мене лична. Када играм писма, као да играм друге ликове. Заправо смо сви у животу, у зависности од ситуације, много тога.

Алмир Имширевић, драматург и драмски писац: Немојте ме погрешно схватити, али ја сам у позоришту засићен Меше Селимовића и Ива Андрића. Имам осећај да су то аутори које смо ми натерали силом у театар. Да су желели, они би писали за театар. Ми смо натерани да гледамо лоше адаптације. Управо из тог разлога сам срећан што сам видео ову представу. Она је подједнаку пажњу подарила глумцима и писцу. Глумци нас натерају да их слушамо, а ја сам жељан тога да слушах људе.

Бојан Муњин, селектор 23. ЈЛФ: Свака добра представа се темељи на доброј причи и доброј игри. То смо ми вечерас гледали и уживали. Позориште је уметност, атракција која се поклања публици и верујем да је публика задовољна поклоном.

Ана Милошевић

ГОРЧИН СТОЈАНОВИЋ, РЕДИТЕЉ „КОРЕШПОДЕНЦИЈЕ“

Позориште је утеха за људску несавршеност

Позориште указује на човекову несавршеност, пружа му утеху и због тога ојсћаје

- Ова представа нас је помало размазила, јер смо се навикли на добру реакцију публике, гостујући са њом на више од десет фестивала, у Загребу, Бањалуци, у Црној Гори и Србији, осим на Стеријиним позоришима. Од премијере 1. фебруара ове године, играли смо је скоро 40 пута. Негде је публика било потребно времена да „уђе“ у језик представе, негде се она „укачила“ на самом почетку, али јасно је да је то представа која се тиче публике, каже Горчин Стојановић, који у „Корешподенцији“ Звездара театра потписује режију, сценографију и избор музике.

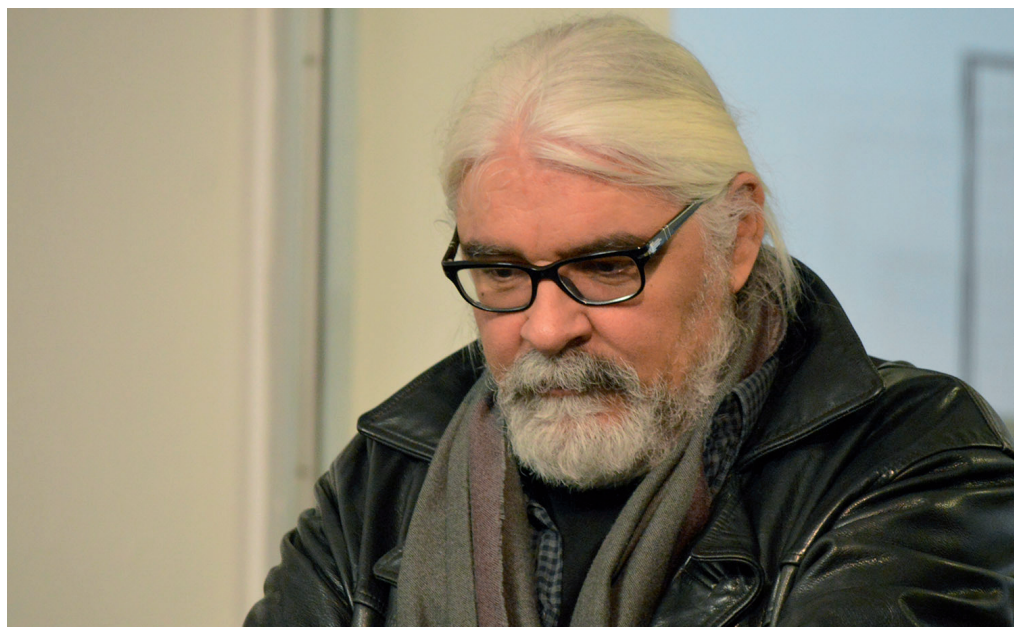
Како сте се носили са могућим ризицима овог комада, због његовог архаичног језика и епистоларне форме, које су данас заменили SMS и друштвене мреже, али и због сећања на исти комад који је 1980. године изведен у Атељеу 212 и приказивао се скоро четврт века?

- Гледам да не радим представе које су лишене ризика. Тако је било када сам радио „Халмета“, пре 25 година, када је играо Бранислав Лечић, када сам радио „Последње дане човечанства“, Карла Крауса, или „Пад“ Биљане Србљановић, који је вероватно најневољенији српски комад у последњих четврт века, док је Милошевић био на власти, али и друге разне ствари. Није баш да људи само размењују SMS и да твитују. Има и оних који пишу блогове и постављају обимне постове на Фејсбуку, а још увек постоје и форуми на Интернету. Панична потреба људи да комуницирају, као што је пре 25 година Бодријар говорио о екстази комуникације, представља обележје нашег времена. Ипак, комуникација укључује другу страну, а данашњи маркетиншки стручњаци кажу „ми ћемо комуницирати ову поруку“, а не комуницираћемо преко ове поруке. Људи су у једном тренутку почели да „комуницирају поруку“, па и позориште је почело

да товари публику порукама, јер је неко „погрешно читао Брехта“. Настао је некакав поджанр и стил публицистичког театра у коме неки људи страшно вичу на мене док седим у публици. Врло често користе и микрофоне и говоре општа места. Зашто ме, као гледаоца, мало не заведе? Ја у позоришту покушавам да будем „ел бурладор“ (заводник) како би то

Било је неколико великих идеја од којих је и Штросмајерова идеја о југословенству и све то је покренуло оно што ће кулминирати 1918. године, настанком државе у којој сам рођен. Да није било те државе, моји родитељи се никада не би срели. Мој отац је из околине Лесковца, а моја мајка из околине Љубушког и веће су шансе да се сретну на Менхетну, него у Са-

оне историје коју пишу победници и коју читамо у генералским извештајима. Ја сам толстојевац и налазим много хумора и забаве у „Рату и миру“, јер Толстој увек „ставља камеру“ на место са кога се виде испарења са сапи коња у јединици коју обилази Кутузов, а коњи тада и пуно каке. Према томе, у сваком тренутку постоји и онај угао у коме се антрополош-

рекао Тирсо де Молина.

Због чега сте имали потребу да овај комад „оживите“ 38 година од његове премијере у Атељеу 212? Шта се то променило од тада до данас?

- Живимо у друштву које бисмо могли назвати грађанским друштвом. Оно је по други пут у европској историји настало од Француске револуције до велике грађанске буне 1848. године. Радећи пре 20 година Стеријине „Родољупце“, пре 11 година „Маску“ Црњанског, читао сам и веома много разних историјских извора о 1847. и 1848. години. Тада се штампао „Горски вијенац“, Бранко Радичевић је штампао своје песме, а Вук Караџић свој „Рјечник“.

рајеву где су се упознали. Све ме се то тиче, па и до најличнијих мотива које неки, којима је то важно, могу назвати идентитетом. Ја то не зovem тако и сматрам да је идентитет нешто што је интимно и да није утемељено у некаквим великим историјским превратима и историји уопште. С друге стране, те године су ми блиске, поготово кроз Пекићеву оптику, што је прави пример карневализације историје. Немам вишак поверења у историју, а у то сам се уверио читајући не само Пекића. С једне стране, живиш све то, а с друге стране, последњих 30 или 40 година, у историографији је све присутније оно што се назива „интимна историја“, која се разликује од

ка скепса меша са неком врстом иронијског неповерења у велике историје.

Од те 1848. године протекло је 170 година и са сцене, стилизоване попут бордела и кабареа, као да се ништа није променило...

- Одговор на то је једноставан. Позориште је антропоцентрично место у коме се испитује људска природа, а она се не мења на спектакуларне начине. Људска природа је трајна. Позориште сматрам местом које указује на човекову несавршеност и пружа му утеху због те несвршености. Због тога, штагод му радили, позориште опстаје и само собом себе брани од насртаја било које врсте.

Текст и фото: Н.К.

БРАНИСЛАВ ЛЕЧИЋ, ГЛУМАЦ

Мора да се зна шта је шта

- Представе које имају шта да кажу, које промишљају вредносни систем, које садржајно имају контакт са публиком су представе које увек могу и да зараде, сматра наш познати глумац, Бранислав Лечић

Како оцењујете савремене тенденције у српском театру?

- Нема стваралаштва у театру ако оно не додирује своје време. Само је питање форме и начина како ће редитељ и екипа изабравши текст направити комуникацију са овим нашим садашњим животом. Има ту суптилних метода, оних директних, провокативних, прозивања и напада, оптужби. Има и увлачења и подвлачења. Свакакви начини су ту са циљем да се скрене пажња на себе, да се оствари економски циљ, да се нека ствар прода. Иако знам да кад радите представу треба да мислите и о тим економским аспектима, то не сме да буде приоритет. Треба користити благо позоришта, његово искуство у коме се крије и улазница за сусрет са публиком. Представе које имају шта да кажу, које промишљају вредносни систем, које садржајно имају контакт са публиком су представе које увек могу и да зараде. Нисам против комерцијализације у смислу да правимо представе у којима се зна шта је популистичко и комерцијално. Али мора тачно да се зна и шта је уметничко. Ако се позориште сведе на комерцијалу онда ми губимо своју

основну моћ и разлог. Театар има своју улогу у друштву и та улога не сме бити напуштена, што не значи да комерцијалне представе не треба да постоје. Али, мора тачно да се зна шта је шта.

Има ли довољно слободе и храбрости у театру да се бране праве вредности?

- Мислим да то зависи искључиво од аутора и самих уметника. Ако су они освешћени и бескомпромисни у поимању професије, ако знају зашто у њој постоје и шта је њихова мисија и задатак, онда неће фалити слободе.

На Академији савремених уметности радите са младим људима. Какве су нове генерације глумаца, ваших будућих колега?

- Интересовања младих су у сваком времену избор. Млад човек треба да бира, а много је лакше и лакше када има могућност да од некога чује нешто што може да му помогне и да га усмери. Трудим се да ту младост која долази да би студирала глуму отрезним и заострим да мисле о сопственој egzистенцији, о својим опредељењима кроз глумачку уметност и занат. Мислим да у томе успевам. Они се заиста разбуде и потпуно дугачије мисле после прве године, а камоли после три године школовања. Требало би да у свим другим областима буде исто. Данас само образовање, културна дешавања и манифестације које преносе поруку и провоцирају дух и размишљање, могу да покрену безличне масе које се боре за голу egzистенцију, материјалне ствари, опстанак по сваку цену. Када се све сведе на пуку egzистенцију човек нема времена да се позабави озбиљнијим стварима осим онога: у се, на се и пода се - и то доводи до осиромашења људског духа. Али, колико год ми настојали да својој деци пренесемо своја искуства и разочарења, то је много комплексније него што можемо да претпостави-

мо. Генерације које долазе, које многи потцењују, много су више окренуте интернет комуникацији која, на неки начин, унификује њихова интересовања. Убеђен сам, ипак, да индивидуалност и особеност које постављају питања и траже одговоре увек постоје и увек пронађу пут. Као и у уметности. Уметник који има шта да каже нађе начин да то каже.

Да ли су тренутно пред вама неки нови глумачки изазови?

- Један од свакако крупних изазова је премијера Чеховљевог комада "Ујка Вања" у режији Егона Савина на Великој сцени Југословенског драмског позоришта у коме играм ујка Вању. Премијера би требала да буде почетком децембра. То је за мене јако важан комад и јако важна улога. Сусрет са овим писцем је увек инспиративан и узбудљив да је то просто фасцинантно. И поред толиког искуства које имам као глумац у позоришту, мене је Чехов потпуно окупирало, опео. Невероватан аутор. Тера те да мислиш и улазиш много дубље у себе него што то нуде други драмски аутори.

В. Туцовић

ЈОАКИМ ТАСИЋ, ГЛУМАЦ

Фестивал је моја духовна прилика

- Захвалан сам Горчину и Звездара Театру за ову прилику. Играм са глумцима чија је величина у томе што нису надобудни, већ срдачни и спреми да ме пригрле за све моје покушаје, јер су свесни да су и они некад били на почетку, каже млади глумац, Јоаким Тасић

Млади глумац, у улози Симеона Његована, унука, у представи „Корешподенција“, први пут је наступио на Југословенском позоришном фестивалу а уз похвале за изузетну игру, наметнуло се питање и његовог имена.

Предодређен за позориште, са дипломом ФДУ у 23. години и значајном улогом у сјајној изведби „Корешподенције“?

- Тако је, рођен сам у Крагујевцу а моја мама Гордана Тасић ми је стварно дала име по Јоакиму Вујићу јер је својевремено добила награду

на том фестивалу за најбољу младу глумицу. Иначе, инспиративно и на неки духовни начин занимљиво. Заправо, моја мама је играла у ужићком позоришту. После 30 година и ја сам стао на ту исту сцену која мислим да није промењена, реновирана, дакле исте те даске. Иначе, ово ми је прва већа улога, имам још четири наслова у београдским позориштима али овде сам добио највише простора. Захвалан сам Горчину и Звездара Театру за ову прилику. Играм са глумцима

чија је величина у томе што нису надобудни, већ срдачни и спремни да ме пригрле за све моје покушаје, јер су свесни да су и они некад били на почетку. И моја партнерка Јелена Ступљанин, такође млада глумица, пуно ми је помогла.

Тешко је планирати каријеру у овом послу али неке жеље сигурно постоје?

- Не може се планирати, постоје улоге које бих волео да играм, али то су жеље. Ништа није извесно, осим седења и чекања на позив. Ипак, у међувремену читам, трудим се да се образујем, да моје будуће играње буде племенитије.

М.П.

ПИШЕ:
Алмир Имширевић

РЕЧ КРИТИКЕ

КОРЕШПОДЕНЦИЈА. СТОП. ОДЛИЧНА. СТОП.

Драга и уважена публико, синоћ је у Ужицу, прве ноћи Југословенског позоришног фестивала „Без превода“, изведена „Корешподенција“. Београдски Звездара театар, редитељ Горчин Стојановић и шест глумаца – нашли су писца. Борислав Пекић понудио је изврстан материјал за игру, те је уз мудру драматизацију Борислава Михајловића Михиза, омогућио ново читање и комадић увијек добродошле позоришне магије.

Писати театарску критику значи, између осталог, и бити својеврсан преводилац, тумач који стоји између „невидљиве“ публике и празне сцене, те након завршене представе покушавати дешифровати поруке, „корешподенцију“ која се одвијала између глумаца и гледалишта, препознати скривене знакове... „Корешподенција“ Горчина Стојановића, посве сам сигуран, у потпуности комуницира „без превода“, а публика на њу реагује као на писмо са сретним вијестима, пристигло од блиске и драге особе.

Наш говор о историји, као и представе рађене по оном што називамо великом литературом, често су пуни општих мјеста, самозаљубљености, кича и непотребног додваравања. „Корешподенција“ је успјела да избјегне све то. Смјештена у простор који подсећа на кабаре, бордел или циркус, привлачи нашу пажњу, али нас брзо упозорава да оно најбитније препушта језику и говору. Док је класични циркус испуњен покретом, блештавилом и без жеље да пружи „значање“, овај који нам доводи Звездара театар, поклања управо супротно. Глумци остају готово „непокретни“, али се по сцени хода као по циркуској жици или трапезу, са потпуном пажњом и савршеном прецизношћу. Пажљивом посматрачу не може промаћи исказано умијеће и труд потребан да се одигра два сата овако захтјевне представе. Задивљује игра Бранислава Лечића, Лупуса који остаје „ослоњен“ тек на штап и савршен глумачки занат; ову врсту игре усудио бих се, свјесно претјерујући, назвати – глумачком медитацијом. Његова игра је на најбољи могући начин окренута ка унутра, ка самоме себи; глумац је, у овом случају, и свој сопствени гледалац, захтјеван и онај који се не да лако преварити, али ни одвећ прелоко забавити. Публика то осјећа, препознаје и зато његова игра бива награђена стопостотном пажњом и одобравањем. У истом „тону“, без сувишних покрета, појављује се и лик Симеона Његована којег тумачи Славко Штимац. Говор претвара у објекат, у предмет којим жонглира, али не попут приучених

циркских забављача, већ онако како се придобија пажња људи у цркви или бар оних који се окупе око ватре. Аница Добра ужива у игри, припада оној врсти глумица која се радује сцени и ту радост несебично пребацује на публику. Повод за радост и глумачку заиграност проналази и у најједноставнијим репликама, понекад јој је довољна једна ријеч да од ње изгради либрето за властита „глумачки есеј“.

Домаћа књижевност, како је неки од нас и данас називамо, још од Дунда Мароја и Филипа Латиновича бива заинтересована за приче о породицама и „отргнутим“ синовима. И ова Пекићева породица има добро нам познату матрицу, а ликови не излазе „испод Гогољевог шињела“ колико носе Молијеров „генетски код“; препознајемо типове, не изненађује нас пут којим прича напредује, већ уживамо у самом приповиједању. Помогли су у томе и Јоаким Тасић (млади газда), Јелена Ступљанин (Јулијана Толнај) и Бранко Видаковић у улози врцкастог управитеља циркуса; искривљени одраз Дантеовог Вергилија који је „туристички водич“ кроз историју, да не кажемо – пакао.

Горчин Стојановић је одлично спојио своје двије улоге, редитеља и сценографа. Наивни гледалац, или злонамјерни критичар, у његовој „ненаметљивости“ ће препознати ману. У времену када позоришну и медијску пажњу привлаче „документи“ и „ангажованост“, а театар све више личи на мјешавину политичког телевизијског магазина и ријалити програма, Стојановић се одлучује на – одмјереност. А тога нам, посве сам сигуран, недостаје и у позоришту и у животу. Надам се да нећу бити погрешно схваћен када кажем да ми његова режија у сјећање призива оне циркуске тачке са кротитељем лавова. Свако глумачко тијело, признали то или не, крије у себи мању или већу бештију коју треба укротити. Та снага може уплашити, отјерати од себе, ако је пред њом уплашена индивидуа, неко ко не умије с њом разговарати, бити у сталној „корешподенцији“ (са или без наводника). Дакле, Горчин Стојановић кроти понуђени позоришни материјал и ради то попут великих мајстора. Једва видљивим „покретом“ контролише „дивљу звијер“, тјера је да чини управо оно што је желио и што му је била намјера. Његово „кроћење“ је сигурно и прецизно до те мјере да се публика све вријеме осјећа сигурном и сретном јер између ње и глумаца нема ни заштитне мреже, нема зидова....Само људски говор. Стоп. И понека тишина. Стоп. Испуњена тишина. Стоп.

РЕЧ ПУБЛИКЕ

Корешпондирамо

Сања Марковић: Сјајна представа. Лепо је погледати представу коју смо имали прилику гледати и у позоришту и на телевизији дуги низ година. Мислим да је поставка врло добра. Глумачка екипа сјајна. Костимом сам посебно одушевљена. Леп почетак седмодневног уживања.

Драгољуб Стојадиновић: Јако добра представа. Овакве величине на једном месту. Глума и сви сегменти представе су јако добри. Једна култна представа.

Бојана Марковић, економиста: Одушевљена сам. Свевременски текст. Представа која живи наше животе, ма ко год и где год на Балкану све је исто. И биће тако заувек. Глумци одлични, костим и сцена јако

добри. Обећавајући старт фестивала.

Наташа Вилотијевић, економиста: Занимљива поставка. Одлични глумци. Мада сам ја мало више очекивала енергије. Било је изузетно динамичних момената, а било је и оних који по мало укоче и успоре цео ток радње. Мислим да је могла бити краћа, и тада би била, онако, таман.

Бојан Панић: Лепо је изаћи ведар и са осмехом из сале. Добра глума, добра и занимљива редитељска поставка комада. Прича која је добро проткана садашњицом и квалитетним упадицама данашњице, у којој свакако „корешпондирамо“, а да тога нисмо свесни.

Б. Д.

АНИЦА ДОБРА, ГЛУМИЦА

У позоришту су моји корени

- У мојим годинама више не може да се очекује да на телевизији, на филму моју да добијем неке захтевне женске улоге. Зато сам јако срећна што имам позоришне коме увек моју да се враћам. То су моји корени, каже Аница Добра

- Сами смо одговорни за све оно што нам се дешава. Нису то некакви други, а ми смо неки први или обрнуто. То је оно што треба да схватимо. Морамо прихватити оно у чему живимо и у чему се налазимо, јер само из тога ћемо моћи да кренемо даље. А то је одговорност сваког појединца. Сви ми имамо слободну вољу. И ово где се налазимо сада је резултат неког времена које смо живели пре. Шта ће бити? Сматрам да треба да престанемо да говоримо у будућем времену. Треба да се бацимо на оно што треба да урадимо сада. Само тако ћемо мењати будућност. Ја се фокусирам само на ово што имам сада. По природи сам идеалиста и реалиста и извлачим оно што је најбоље из дате ситуације, каже на почетку разговора за Билтен, глумица Аница Добра.

Колико је рад у иностранству утицао на Ваш приступ послу?

- Моја база је увек била Београд. Никада нисам живела у Немачкој, само сам радила и то је за мене велика ствар, јер сам имала прилику да радим када се овде мало радило. Имала сам искуство глуме на страном језику, јер дру-

гачије мислимо, радимо и понашамо се када говоримо другим језиком и то је веома добра вежба за глумца. С друге стране, говорећи са људског аспекта, сматрам да је свет мали и да живимо од наших различитости. Можемо да будемо различити, али се у томе некако проналазимо. Баш у тим деведесетим годинама су нас стално учили како смо ми „лоши момци“. А заправо сам кроз рад у иностранству видела да су све то наше предности, само је битно како се пласирају

Улогу Милице више од 30

година играла је Мира Бањац, за коју сте истакли да је била Ваша највећа подршка у припреми „Корешподенције“.

- Мира Бањац је велика. Она у свој својој величини није само мене пригрлила као младу глумицу, већ и многе друге младе глумице. Била сам просто део те њене приче. Увек без зазора, отворено ме пратила деценијама и то сматрам великом привилегијом. Када смо добили овај текст у првом моменту уследио је некакав страх. А кад ми се то деси сматрам да ћу бити свежа са но-

вим глумачким задатком. Увек су питања иста: Како? Зашто? Да ли ћу то моћи? Увек су страх и сумња исти. И тако код ове улоге прво сам позвала Миру Бањац, јер она уме, не само да вас подстакне и пружи помоћ, него да вас са сигурношћу убеди да баш то вама сада припада и да је то потпуно фантастично и још стигне поред свега тога да вас исхвали. Она није само подршка. Она је муза и наша највећа глумица.

У ком правцу се сада креће Ваш глумачки опус?

- У мојим годинама више не може да се очекује да на телевизији, на филму могу да добијем неке захтевне женске улоге. Зато сам јако срећна што имам позориште коме увек могу да се вратим. То су моји корени. У позоришту једино добијам сатисфакцију да се заиста бавим неком улогом. Ту су ми узор Миру Бањац, Сека Сабљић, Милена Дравић, жене које су овим годинама почеле да играју ефектне епизоде, јер просто није време више за протагонисте и покушавам да се профилишем у смеру за улоге мајке, тетке, стрине, бабе.

Б. Дамњановић

СЛАВКО ШТИМАЦ, ГЛУМАЦ

Грађанска породица је Пекићев мизанцес

- У мојој каријери ништа није било планирано, каже за Билтен Славко Штиммац

Славко Штиммац, глумца који је обележио детињство и младост многих генерација, својим филмским и улогама у низу југословенских серија, први пут видимо на фестивалу, у лику Симеона Његована Хаџије. И даље је скроман и шкрт на речима. И уморан, како, извињавајући се, признаје након представе.

Позориште није било Ваш избор или је то сплет околности?

- Једноставно је било тако, у мојој каријери ништа није било планирано. Почетком деведесетих сам играо мало више у позоришту и онда сам прекинуо. Тренутно, осим у „Корешподенцији“ играм и „Клаустрофобичну комедију“, такође, у Звездара Театру. Позвали су ме и ту сам у

ове две представе. Нисам у погрешној породици као мој лик из „Корешподенције“, овде је одлична екипа, представа је сјајно припремљена, играм и добро се осећам.

Ова прича о грађанској породици у једном револуционарном времену, да ли је то једина визија у којој Ваш лик опстаје, уз сталну претњу да ће отићи у манастир?

- То јесте тема али и сви остали аспекти људског постојања и наравно карактери. Мој лик је био врло јасан, остало је само да се емотивно припремим за њега. Пекић је дубок, „Златно руно“ је ремек дело, то зна свако кога је читао. Грађанска породица је његов мизанцес. Пекић отвара сва питања а увек је све исто и пре две хиљаде година и данас.

Да ли сте сада ангажовани ван позоришта?

- Снимам и даље серију „Убице мог оца“, биће и неких филмова наредне године али о томе не волим да причам, док не крене званична најава.

М.П.

ИЗ КРИТИКА

Неми филм као глас позоришта

*У мнојим њрадовима не само Војводине,
њосиоје њакозване урбане лејенде које
некад њређу њраницу доброј укуса ња
њосиану мињоманија*

Понекад, остану у границама жеље да се истакне нешто лепо, као пример, што најчешће буде, на жалост, било - не поновило се. Између осталог и зато што локална средина није имала снаге, жеље, воље, околности, да причу испрати до краја.

Сомбор има много таквих прича. Инспирисан драмом "Кад би Сомбор био Холивуд" Радослава Златана Дорића, о чувеном Ернесту Бошњаку за којег се, осим да је био први југословенски кинематограф, прича и да је измислио швенк кадар, Кокан Младеновић је недавно у Народном позоришту Сомбор замислио и режирао истоимену представу која описује доста тога од наведеног феномена. Описује како једна мала, затучана, малограђанска средина реагује, не препознаје, уништава, а затим кује у звезде своје сањаре који су превазилазили границе локалног хоризонта и неба.

Зашто баш реч "описује". Зато што се Младеновић, помало необично, уместо за драмски, одлучио за филмски језик своје нове представе. Њом доминира невербална, физичка игра која недвосмислено подсећа на неми филм. Без идеје да продубљује везу између позоришта и филма, представа је врло једноставна и директна прича о Бошњаку који доносећи нову технологију прво страда, а затим успева да пронађе свој кутак и тренутак за стварање, прво плашећи, а затим и очаравајући суграђане филмовима који су свом силом почели да се пробијају на скали популарности. Захваљујући првој сцени, практично јединој у којој (сви) глумци говоре, о савременом искуству и феномену потиснутости биоскопа у друге планове, представа још више добија емотивну, готово мелодраматичну ноту омажа уметности, игри, сањарењу, свему ономе што надахњује иначе обичан, мали свет људи и њихових устаљених животних пракси...

...Посебан бонус, на моменте готово посебна представа, јесте такорећи концерт Ирене Поповић Драговић (композиторка) и Николе Драговића (асистент композиора). Клавир и виолина, у музичком дијалогу, који не само да прати радњу, него диктира збивања на сцени, развијајући посебан однос, драмски и фантастичан, спрам односа приказаних на сцени. Заиста, посебна лепота у којој, попут многих других, већине елемената у сложености једног оваквог сценског дела, може да се ужива.

Игор Бурић

Дневник понедељак, 2. април 2018.

ВЕЧЕРАС

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
СОМБОР

КАД БИ СОМБОР БИО ХОЛИВУД

Ауџорски њројекат Кокана Младеновића
инспирисан граом Радослава Златана Дорића

Композитор:	Ирена Поповић Драговић
Сценски покрет:	Андреја Кулешевић
Сценограф:	Марија Калабић
Костимограф:	Татјана Радишић
Видео рад:	Миле Кескеновић
Ас. композитора:	Никола Драговић
Ас. редитеља:	Олгица Несторовић и Тијана Марковиновић
Стр. консултант:	Радослав Зеленовић

ИГРАЈУ:

Ивана В. Јовановић
Марко Марковић
Миња Пековић
Марта Береш
Давид Тасић Даф
Милијана Макевић
Бранислав Јерковић
Вања Ненадић

Немања Бакић
Драгана Шуша
Александар Вучковић
Даница Грубачки
МУЗИЧАРИ:
Ирена Поповић Драговић
Никола Драговић
Лена Кузмановић

 UniCredit Bank

 BANCA INTESA

impol
Aluminium Industry

Impol • Seval

 prvi partizan

ENTESCO
engineering • technology • consulting

 **ДУНАВ
ОСИГУРАЊЕ**

ПИШЕ:
Зоран Јеремић

БЕЧКИ ЛОПОВИ

После прве фестивалске вечери, да парафразирам мисао из надахнутог говора Вида Огњеновић, свет је у домену мог схватања остао исти, али на неке ствари гледам малкице другачије. Слутим, дакле, а слутити још једино знам, да свет поодавно личи на „интерконтинентални циркус с германским курјацима, руским медведима, турским мајмунима и домаћим петловима“. Међутим, брине ме тај управитељ Шамсика Тот с групом знаменитих вештака у партеру и кроз зрак, и осталим уваженим члановима међународне менаџерије. Не могу да се сетим на кога ме подсећа. Добро, не мора се цело „Златно руно“ прочитати да би се разумела тајна веза циркузаната и превараната из Фирме „Симеон Његован и синови А. Д.“ Бар ми знамо да капитал такозваних контроверзних бизнисмена и њихових кумова из власти расте што се више срозавају животне вредности. А мали је корак од контроверзног до успешног бизнисмена. Што јест – јест. Још кад крену да се самотретирају као цвет грађанства, онда нимало не чуди што се на такву сталешку атрибуцију овде гледа као на сумњиву и, његовански речено, курвинску работу. Стога се најезим кад се сетим прошлотишње, у неку руку тестаментарне, фестивалске поруке Предрага Ејдуса после представе „Тако је (ако вам се тако чини)“: „Што више гледам прошлост, то више видим будућност“.

Деда Симеон синоћ помену да „од свег житељства сада у Бечу има највише полиције и музиканата“, што не слуги на добро. Шта се то нас

то тиче! Ми смо, у духу фестивалског слогана, решили да ових осам дана гледамо живот у позоришту, јер нам је позоришта у животу преко главе. Имамо на то право, јер смо се изборили за слободну Ужичку позоришну републику. Само, не рече ли Симеон Лупус да је „слобода за сваки народ јака рана, чајном кашичицом је ваља служити а не лопатама“. Може бити, али Ужичани су одавно прозрели те цинцарске форе и фазоне. И кратак преглед овогодишње селекције Бојана Муњина довољно говори о томе да су фестивалске дозе слободе у кашичицама концентроване до те мере да, како опет примећује Вида Огњеновић, шире мистични сјај са позоришне сцене по граду. За сада, искрено речено, за мене је највећа мистика присуство мог бившег пословног партнера Црног, који се, и поред тога што ми три месеца дугује хонорар, појавио на фестивалу са мистичним образложењем.

Не опстаје, дакле, случајно та Ужичка позоришна република тако дуго. Знамо да је, као и свака удавача, политика сезонска роба, а Фестивал још увек онајбоља прилика за удају. Знамо и то да Зођо Стаматовић не долази из Цинцарије, али биће да је тај његов златиборски генос у стању да превесла и веће марке од Његованових. Ко је оно рекао да нема већих Цинцара од Златибораца? Нису ваљда Креманци!?

А Бора Пекић на једном месту каже: „Најбољи начин да човек гледа рђаве драме је – живот. Кад хоћу да видим добру, ја онда одем у позориште и гледам – Уметност.“ Леп савет публици, под условом да не претера са уметношћу као коњокротитеља Јулијана.

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ 23. ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПОЗОРИШНОГ ФЕСТИВАЛА

Век дипломатских и културних односа

Изложба о дипломатским и културним односима Србије и Сједињених америчких држава у временском раздобљу од једног века, аутора Боре Димитријевића и Миладина Милошевића јуче је отворена у Историјском архиву у Ужицу у оквиру пратећег програма ЈПФ-а. На 24 паноа налазе се копије оригиналних докумената, фотографија и новинских извештаја који говоре о сусретима државника, културној и економској размени, периодима америчке подршке и помоћи, али и неспоразумима у одређеним историјским тренуцима. Изложбу је подржала Амбасада САД у Београду, а Ужице је међу 15 градова у Србији у којима се поставља у овој години.

У Првом светском рату смо били савезници, а амерички доктори и сестре су волонтирали како би помогли српској сирочади и рањенима. Председник Вудро Вилсон је био толико инспирисан несаломивим духом српског народа да је пре тачно сто година наредио да се постави српска застава на Белој кући. Све ове личне жртве и приче показују колико је Србија била важна у срцима и умовима Американаца током Првог светског рата, али и данас. Зато желим да се захвалим ауторима на труду који су уложили и искрено се надам да ће вам се изложба свидети, рекао је отварајући изложбу Тимоти Стендарт, саветник за медије и културу Америчке амбасаде у Београду. Изложба се може погледати до 25. новембра.

С. Васиљевић

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ

ЗВЕЗДАРА ТЕАТАР БЕОГРАД

КОРЕШПОДЕНЦИЈА 4.36

Чувар суштинских тренутака

Фестивал „Без превода“ је у једном свом сегменту непроменљив: одавно је постао незамислив без изложбе позоришних фотографија ужичког фотографа Радована Баје Вујовића, рекао је отварајући традиционалну изложбу Бајиних фотографија, редитељ и професор на више високошколских установа, професор Божидар Ђуровић.

Господин Вујовић није само ревносни хроничар, који већ двадесет две године истрајно и пасионирано прати ужички фестивал, него је у исти мах и уметник који успева да кроз објектив види, ухвати и неколико оне суштинске, најимпресивније тренутке глумачке игре, оне ретке часове, који често умакну чак и најпосвећенијем гледаоцу, гледаоцу недреманог ока. Без тих позоришних фотографија, историја овог реномираног и важног фестивала била би знатно сиромашнија упркос томе што живимо у ери експанзије фотографије у којој је до краја демократизована могућност да сви можемо да фотографисамо. Али, треба ли уопште подсетити да сви који имају ваљан фотоапарат нису фотографи, а нарочито, нису уметници, позоришни фотографи, рекао је Ђуровић и изразио наду да ће за две године, када буде обележаван јубиларни, 25. Југословенски позоришни фестивал, бити отворена још једна велика, рекапитулативна изложба позоришних фотографија и одржана промоција фотомонографије Радована Баје Вујовића.

А. Милошевић

Издаје: Савет XXIII Југословенског позоришног фестивала Ужице 2018.

Уређује: редакцијски одбор: Радојка Поповић – уредник, Ненад Ковачевић, Верица Туцовић, Мирјана Петровић, Ана Милошевић, Богдан Дамњановић, Зоран Јеремић, Алмир Имширевић.

Тираж: 500 примерака • Штамп: Графопринт, Ужице